

Opplevelse av tvang. Krenkelser. Brukererfaringer

Ordstyrer: Marit Svindseth
Referent: Marit Helene Hem

Det var fruktbare og interessante diskusjoner i gruppen. Den bestod av ca 12 deltagere. Det var både kvinner og menn i ulike aldre, det var nåværende og tidligere brukere, og det var et vidt spekter av helsefagutdannede, samt forskere. Vi valgte å systematisere diskusjonen i tre punkter:

1. Brukerperspektivet

- Hvem er de synlige brukerne? Det kan se ut til at det er de som er "oppegående". Både fornøyde og mindre fornøyde/misfornøyde brukere er synlige.
- Hva betyr det å være med som bruker i forskning? Det er ingen enhetlig forståelse av det, men det kan tenkes at brukerperspektivet i forskning kan komme til uttrykk gjennom at brukere er med i alle deler av forskningsprosessen, eller i avgrensede deler som planlegging (bidrag: stille de "rette" spørsmålene), analyse (bidrag: nyansere forståelse) eller som diskusjonspartnere når forskningen er avsluttet og resultatene foreligger (bidrag: få de "riktige" svarene).
- Det kan tenkes at man støter på forskningsetiske utfordringer knyttet til taushetsplikt, samtykkekompetanse og konfidensialitet.
- Det kan være vanskelig å isolere selve tvangsdimensjonen fordi situasjoner er komplekse og unike.

2. Kvalitativ forskning

- Vesentlig å få frem prosessen det er å være i behandling.
- Konkrete beskrivelser ("tykke beskrivelser") av hendelsesforløp, inkludert interaksjon mellom de involverte og berørte parter (personale, medpasienter, pårørende, de som fatter vedtak).
- Betydningsfullt å forstå sammenhengen mellom angst og tvang.
- Den skjulte tvangen kan være vel så viktig å løfte frem som den åpenbare og synlige tvangen.
- Viktig å få frem det som har vært positivt og til hjelp når tvang har vært brukt; underforstått: bruk og opplevelse av tvang kan være positivt så vel som negativt).
- Måten tvang blir brukt på kan være avgjørende for opplevelsen. Hvordan informasjon (om vedtak, rutiner og prosedyrer, Kontrollkommisjon og Fylkeslege) gis eller ikke gis er en av mange forhold her.

3. Kvantitativ forskning

- Spørreskjemaundersøkelse om erfaringer i ettertid, kanskje med særlig fokus på hvilke effekter/ hvilken betydning det har hatt
- Sammenlignende studier av å være innlagt på tvang versus å være innlagt frivillig.
- Mulig å undersøke omfang.
- Spørreskjemaer kan utvikles på basis av forutgående kvalitative studier. Det kan bidra at mer detaljerte/ konkrete og viktige spørsmål kan stilles.